

Sygn. akt VI U 1850/13

POSTANOWIENIE

Dnia 18 grudnia 2013 r.

Sąd Okręgowy w Szczecinie VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie następującym:

Przewodnicząca:	SSO Monika Miller-Młyńska
Protokolant:	St. sekr. sądowy Katarzyna Herman

po rozpoznaniu w dniu 21 października 2013 r. w Szczecinie

sprawy B. K. (1)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w S.

o wznowienie postępowania i odsetki

na skutek odwołania B. K. (1)

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w S.

z dnia 14 sierpnia 2013r., znak: (...)

postanawia:

1. przekazać Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w S. do merytorycznego rozpoznania poprzez wydanie decyzji wniosek ubezpieczonej o wypłatę odsetek od zawieszonych świadczeń emerytalnych (art. 477^{1o} § 2 k.p.c.);

2. przekazać Prezesowi Zakładu Ubezpieczeń Społecznych złożone przez B. K. (1) zażalenie na postanowienie Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w S. z dnia 14 sierpnia 2013r., znak: (...) o odmowie wznowienia postępowania administracyjnego, mylnie nazwane decyzją.

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 8 czerwca 2011r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. przyznał B. K. (1) prawo do emerytury od 24 lutego 2011 r., to jest od osiągnięcia przez nią powszechnego wieku emerytalnego i jednocześnie zawiesił wypłatę emerytury wobec kontynuowania przez ubezpieczoną zatrudnienia.

Decyzją z dnia 19 lipca 2011 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. wznowił wypłatę emerytury B. K. (1) od 24 lutego 2011 r., to jest od dnia osiągnięcia wieku emerytalnego.

Decyzją z dnia 10 listopada 2011 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. zawiesił wypłatę emerytury ubezpieczonej do 1 października 2011 r. z powodu kontynuowania zatrudnienia. Decyzją tą poinformowano B. K. (1), iż w okresie od 1 października 2011 r. do 30 listopada 2011 r. pobrała nienależne świadczenie.

Ubezpieczona w dniu 12 grudnia 2011 r. wniosła o wznowienie wypłat emerytury, z uwagi na rozwiązanie stosunku pracy w dniu 30 listopada 2011 r.

Decyzją z dnia 19 grudnia 2011 r. organ rentowy wznowił ubezpieczonej wypłatę emerytury od 1 grudnia 2011 r., to jest od następnego dnia po rozwiązaniu stosunku pracy.

W dniu 17 czerwca 2013 r. ubezpieczona złożyła w ZUS wniosek, w którym, powołując się na wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13 listopada 2012 r. K 2/12, domagała się „zadośćuczynienia finansowego za październik i listopad 2011r.”, wskazując iż urzędnicy ZUS wprowadzili ją w błąd.

Decyzją z dnia 4 lipca 2013 r. organ rentowy odmówił uchylecia decyzji z dnia z dnia 10 listopada 2011r. w części w jakiej decyzja ta zobowiązywała ubezpieczoną do zwrotu nienależnie pobranego świadczenia za okres od 1 października 2011 r. do 30 listopada 2011 r.

Na skutek odwołania B. K. (1) od tej decyzji (w którym doprecyzowała ona, że wnosi o dokonanie wypłaty emerytury za okres od 1 października 2011r. do 5 grudnia 2011r. wraz z odsetkami), organ rentowy dokonał weryfikacji prawidłowości swojego rozstrzygnięcia i w dniu 14 sierpnia 2013 r. wydał decyzję o odmowie wznowienia postępowania, którą – wskazując iż działa na podstawie art. 149 § 3 kpa w związku art. 83b ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych - odmówił wznowienia postępowania w trybie art. 145a kpa. Jednocześnie uchylił decyzję z 4 lipca 2013r. W uzasadnieniu wskazano, że pismo B. K. z 17 czerwca 2013 r., stanowiące wniosek o wznowienie postępowania zakończonego decyzją z dnia 10 listopada 2011 r. w związku z wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego, jest spóźniony bowiem „został złożony po upływie 1 miesiąca od dnia wejścia w życie Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13.11.2012r. i brak jest podstaw do przywrócenia terminu na złożenie skargi o wznowienie postępowania”.

B. K. została przez organ rentowy pouczona o możliwości odwołania się od tej decyzji do Sądu Okręgowego – Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Szczecinie.

Ubezpieczona złożyła do Sądu takie odwołanie, zaskarżając decyzję z 14 sierpnia 2013r. w całości i wnosząc o jej zmianę poprzez wypłatę świadczeń emerytalnych za okres od dnia 1 października 2011 r. do dnia 5 grudnia 2012 r. wraz z odsetkami.

W odpowiedzi na odwołanie pełnomocnik organu rentowego wniosła o jego oddalenie.

Sąd zważył, co następuje:

W pierwszej kolejności należy wskazać, że zawarty w odwołaniu wniosek w zakresie przyznania ubezpieczonej prawa do odsetek od zawieszonych świadczeń emerytalnych w okresie od dnia 1 października 2011 r. do dnia 5 grudnia 2011 r., nie został dotychczas merytorycznie rozpoznany przez organ rentowy.

W myśl przepisu art. 477¹⁰ § 2 Kodeksu postępowania cywilnego (dalej kpc), jeżeli ubezpieczony zgłosił nowe żądanie, dotychczas nie rozpoznane przez organ rentowy, sąd przyjmuje to żądanie do protokołu i przekazuje go do rozpoznania organowi rentowemu. Przepis ten akcentuje wyłącznie kontrolną funkcję postępowania sądowego w sprawach zakresu ubezpieczeń społecznych i zasadę, że jego przedmiotem może być tylko żądanie (stan faktyczny i wniosek), które zostało już wcześniej merytorycznie rozpoznane przez organ rentowy. W postępowaniu sądowym w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych niedopuszczalne jest więc merytoryczne rozpoznanie żądań, które wykraczają poza podstawę faktyczną decyzji zaskarżonej odwołaniem (tak m.in. Sąd Najwyższy w: wyroku z 14 stycznia 1980 r., III URN 52/79, wyroku z 29 września 2000r., II UKN 759/99).

Mając na uwadze powyższe, Sąd na podstawie art. 477¹⁰ § 2 kpc orzekł jak w punkcie I postanowienia i przekazał Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. do merytorycznego rozpoznania poprzez wydanie decyzji wniosek ubezpieczonej o wypłatę odsetek od zawieszonych świadczeń emerytalnych.

Rozstrzygnięcie z punktu II postanowienia stanowiło wyraz przekonania Sądu o niedopuszczalności drogi sądowej w niniejszej sprawie. O drodze sądowej możemy mówić wtedy, gdy sprawa ma charakter cywilny i jej rozpoznanie należy do kompetencji sądów powszechnych oraz Sądu Najwyższego (art. 2 ust. 1 kpc).

W zakresie ubezpieczeń społecznych zakres spraw podlegających rozpoznaniu przez sąd powszechny określają przepis art. 476 § 2 i 3 kpc.

Zgodnie z nimi przez sprawy z zakresu ubezpieczeń społecznych rozumie się sprawy, w których wniesiono odwołanie od decyzji organów rentowych, dotyczących: ubezpieczeń społecznych i ubezpieczenia rodzinnego, emerytur i rent, innych świadczeń w sprawach należących do właściwości Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, odszkodowań przysługujących w razie wypadków i chorób pozostających w związku ze służbą wojskową albo służbą w Policji lub Służbie Więziennej. Przez sprawy z zakresu ubezpieczeń społecznych rozumie się także sprawy wszczęte na skutek niewydania przez organ rentowy decyzji we właściwym terminie, a także sprawy, w których wniesiono odwołanie od orzeczenia wojewódzkiego zespołu do spraw orzekania o stopniu niepełnosprawności, sprawy o roszczenia ze stosunków prawnych między członkami otwartych funduszy emerytalnych a tymi funduszami lub ich organami oraz sprawy ze stosunków między emerytami lub osobami uposażonymi w rozumieniu przepisów o emeryturach kapitałowych a Zakładem Ubezpieczeń Społecznych.

Sąd ubezpieczeń społecznych władny jest rozpoznać tylko takie odwołanie, które dotyczy spraw z zakresu ubezpieczenia społecznego określonych wyczerpująco w art. 476 § 2 pkt 1-5 k.p.c. (postanowienie SN z dnia 10 września 1998 r., II UKN 201/98).

Przedmiot decyzji wydawanych przez organy rentowe, od których przysługują odwołania do sądu powszechnego, określają natomiast przepisy szczególne. Są to w szczególności sprawy wymienione w art. 83 ust.1 i 2 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jednolity z dnia 10 listopada 2009r.: Dz.U. Nr 205, poz.1585, ze zm., dalej u.s.u.s.)

Po myśli art. 83 ust. 1, 2 i 3 u.s.u.s. od decyzji Zakładu w zakresie indywidualnych spraw dotyczących w szczególności: zgłaszania do ubezpieczeń społecznych, przebiegu ubezpieczeń, ustalania wymiaru składek i ich poboru, a także umarzania należności z tytułu składek, ustalania wymiaru składek na Fundusz Emerytur Pomostowych i ich poboru, a także umarzania należności z tytułu tych składek, ustalania uprawnień do świadczeń z ubezpieczeń społecznych, wymiaru świadczeń z ubezpieczeń społecznych, przysługuje odwołanie do właściwego sądu w terminie i według zasad określonych w przepisach Kodeksu postępowania cywilnego. Odwołanie do sądu przysługuje również w razie niewydania decyzji w terminie 2 miesiące, licząc od dnia zgłoszenia wniosku o świadczenie lub inne roszczenia.

Na tle powyższych rozważań należało przede wszystkim ustalić więc, czy zaskarżone rozstrzygnięcie organu rentowego z dnia 14 sierpnia 2013 r. w przedmiocie odmowy wznowienia postępowania w trybie art. 145a kpa w sprawie wypłaty zawieszony emerytury za okres od 1 października 2011 r. do 5 grudnia 2011 r. jest sprawą z zakresu ubezpieczeń społecznych w rozumieniu art. 476 § 2 k.p.c.

Zgodnie z treścią przepisu art. 149 § 3 Kodeksu postępowania administracyjnego (dalej jako: k.p.a.), odmowa wznowienia postępowania następuje w drodze postanowienia. Na postanowienie to służy zażalenie (149 § 4 k.p.a.).

Przed wydaniem postanowienia o wznowieniu postępowania/odmowie wznowienia postępowania organ administracji bada przy tym wyłącznie, czy wniosek o wznowienie postępowania oparty jest o ustawowe przesłanki wznowienia, wymienione w art. 145 § 1 kpa, art. 145a kpa i art. 145b kpa oraz czy został wniesiony z zachowaniem terminów przewidzianych w art. 148 kpa. Prowadząc postępowanie w zakresie wznowienia postępowania, organ działa według przepisów kodeksu postępowania administracyjnego dotyczących postępowania przed organem pierwszej instancji. Nie jest on związany ani ustaleniami stanu faktycznego, ani prawnego dokonanyymi w postępowaniu, w którym zapadła decyzja.

Organ rentowy zatem (z treści przepisów ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, regulujących ustroj, zadania i kompetencje Zakładu Ubezpieczeń Społecznych - art. 66-79a u.s.u.s.- wynika, że jest to jednostka organizacyjna - osoba prawna, która jest organem administracji publicznej - art. 66 ust. 4 u.s.u.s.) przy wydawaniu zaskarżonego rozstrzygnięcia badał jedynie formalne przesłanki do wydania postanowienia w tym przedmiocie, ograniczając się do regulacji z Kodeksu postępowania administracyjnego, przy braku jakiegokolwiek merytorycznego odniesienia do spraw wymienionych w art. 476 § 2 kpc, tj. spraw z zakresu ubezpieczeń społecznych, podlegających rozpoznaniu przez sądy powszechne – sądy ubezpieczeń społecznych.

Wynika z tego, iż niniejsza sprawa w zakresie wniosku o zmianę postanowienia z dnia 14 sierpnia 2013 r. w przedmiocie odmowy wznowienia postępowania w trybie art. 145a k.p.a. w sprawie wypłaty zawieszony emerytury za okres od 1 października 2011 r. do 5 grudnia 2011 r., nie podlega rozpoznaniu przed sądem powszechnym, z uwagi na niedopuszczalność drogi sądowej, albowiem nie jest sprawą z cywilną z zakresu ubezpieczeń społecznych.

Po myśli art. 464 § 1 kpc w postępowaniu w sprawach z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych odrzucenie pozwu nie może nastąpić z powodu niedopuszczalności drogi sądowej, gdy do rozpoznania sprawy właściwy jest inny organ. W tym wypadku sąd przekaze mu sprawę. Postanowienie sądu o przekazaniu sprawy może zapaść na posiedzeniu niejawnym. Jeżeli jednak organ ten uprzednio uznał się za niewłaściwy, sąd rozpozna sprawę.

Zgodnie z art. 127 § 2 k.p.a. w zw. z art. 144 k.p.a. właściwy do rozpatrzenia zażalenia jest organ administracji publicznej wyższego stopnia, chyba że ustawa przewiduje inny organ odwoławczy. W świetle natomiast art. 66 ust.5 u.s.u.s. w postępowaniu administracyjnym organem wyższego stopnia w stosunku do terenowych jednostek organizacyjnych Zakładu jest Prezes Zakładu.

Bacząc na powyższe, Sąd w punkcie II postanowienia orzekł o przekazaniu Prezesowi Zakładu Ubezpieczeń Społecznych zażalenia (nazwanego „odwołaniem”) B. K. (1) na postanowienie Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. z dnia 14 sierpnia 2013r. (nazwane „decyzją”) o odmowie wznowienia postępowania administracyjnego.